Bisdom Groningen Leeuwarden SGGL
Diocesane Commissie voor kerkmuziek Sint-Gregorius in het bisdom Groningen-Leeuwarden

NSGV organisatie voor rk kerkmuziek

Punctum

Nieuwsbrief SGGL – Bisdom Groningen–Leeuwarden

Nr. 2 – augustus 2022 – 8e jaargang.

De SGGL wenst u een mooi nieuw koorseizoen!

Foto: B.C. Janssen-Terbraak

Inhoudsopgave

De SGGL wenst u een mooi nieuw koorseizoen	*Blz. 1*
Woord van de redactie	*Blz. 2*
Organistendag op zaterdag 24 september 2022 in Leeuwarden	*Blz. 3*
Muziekbibliotheek	*Blz. 3*
Verslag Kerkmuziekdag in Ter Apel	*Blz. 3*
Dag van het gregoriaans op 8 oktober 2022 in de Martinikerk in Franeker	*Blz. 5*
Wat was het toen warm in…?	*Blz. 6*
De "Koeliekerk"-Muziek bij de wijding van een kerkgebouw	*Blz. 7*
Nieuwe Titus Brandsma hymne en mis	*Blz. 9*
Nieuws van de koren	*Blz. 9*
Nieuw ereteken NSGV, de sculptuur, al meerdere keren uitgereikt	*Blz. 10*
Onderscheiding voor leden van Kinderkoren	*Blz. 10*
Uit de "Oude Doos"	*Blz. 10*
Eucharistievieringen via de KRO in 2022	*Blz. 11*
Jubileum te vieren?	*Blz. 11*
Heeft uw parochie een muzikale activiteit? Meld het ons!	*Blz. 11*
Jubilarissen	*Blz. 12*
SGGL en actuele contactgegevens koren, contactpersonen, dirigenten en instrumentalisten	*Blz. 12*
Facebook	*Blz. 12*
Gregoriusblad	*Blz. 13*
Documentatie Nederlands- en Latijnstalige kerkmuziek	*Blz. 13*
Reserve-musici	*Blz. 14*
Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)	*Blz. 14*
Colofon	*Blz. 15*

WOORD VAN DE REDACTIE

De schoolvakanties voor het Noorden zitten er weer op. Alle activiteiten beginnen zo langzamerhand weer, zo ook de koorrepetities. Laten we hopen dat we nu weer een compleet koorseizoen mogen zingen, zonder (al te veel) Coronamaatregelen.

In de afgelopen zomervakantie ben ik samen met ons gezin naar Frankrijk geweest. De vakantie leek wel een klein beetje op een bedevaart, omdat we plaatsen als Nevers, Lisieux en Lourdes hebben bezocht. In Lourdes waren we zelfs 6 dagen. Een bijzondere plaats waar ik sinds 1995 bijna ieder jaar wel een keer kom (soms 2 x per jaar); het voelde weer als thuiskomen.

Als we in Lourdes zijn, proberen we altijd de Internationale Hoogmis mee te maken. Ook dit keer waren we aanwezig tijdens de viering en wat is het dan toch fijn dat de liturgie overal ter wereld hetzelfde is in de Katholieke Kerk en dat je gewoon mee kunt doen. Tijdens de viering worden veel liederen van de hand van J.P. Lécot gezongen; mooie liederen die snel in te studeren zijn. Omdat J.P. Lécot dit jaar 75 wordt, stopt hij met zijn werkzaamheden voor het Heiligdom Lourdes. Hij keert weer terug naar zijn kloosterorde. Voor een ieder die belangstelling heeft voor de muziek, hier kun je de muziek in Frankrijk bestellen. => https://librairie-boutique-lourdes-sanctuaire.fr/. Lukt het je niet om te bestellen, stuur mij dan een mailtje, dan bestellen we de boeken op een andere manier.

In deze Punctum onder andere aandacht voor de organistendag en een terugblik op de Kerkmuziekdag en nog veel meer. Veel leesplezier gewenst. Ik wens u een fijn koorseizoen met veel zangplezier toe. .
Boudien Janssen, eindredacteur Punctum

ORGANISTENDAG OP ZATERDAG 24 SEPTEMBER 2022 IN LEEUWARDEN

In 2022 houden we onze jaarlijkse organistendag op zaterdag 24 september. Deze keer in de Bonifatiuskerk te Leeuwarden. We mogen het prachtig gerestaureerde Adema-orgel tijdens deze dag bespelen. Een buitenkansje voor organisten in ons bisdom.
We hopen u wederom een prachtige dag te kunnen bezorgen. De dag staat onder leiding van Mark Heerink. De organisten in ons bisdom hebben al eerder een uitnodiging ontvangen. Inmiddels hebben zich 4 organisten opgegeven om ook het prachtige Adema-orgel te bespelen, maar er is plaats voor meer organisten. Opgave is nog mogelijk tot en met 18 september 2022 bij Lisette Winter (l.winter@bisdomgl.nl).

MUZIEKBIBLIOTHEEK

De muziekbibliotheek van de SGGL is klaar en open voor bezoekers. Enkele jaren geleden heeft de SGGL van de landelijke NSGV veel muziek en naslagwerken kunnen overnemen en dit is aangevuld met diverse muziekstukken vanuit enkele parochies en particuliere collecties. In de torenkamer van het bisdomhuis staat nu een diverse voorraad muziekstukken ter inzage. Missen, liederen, motetten, achtergrondliteratuur, van Andriessen tot Zipoli…. Bij deze muziekbibliotheek staat een computer, waar u in een exceldocument kunt zoeken op titel en componist (dan kunt u ook vinden in welke kast of lade de muziek te vinden is). U kunt deze bibliotheek raadplegen; helaas kunnen we geen muziekstukken uitlenen. Om de muziek te bekijken kunt een afspraak maken tijdens kantoordagen maandag tot en met vrijdag (alleen niet op de vrijdagmiddag) tussen 9.00 en 16.00 uur. Wel even bellen naar 050-4065888 of een e-mail sturen naar l.winter@bisdomgl.nl, De lijst met alle muziekstukken kunt u ook vinden (in een PDF) op de website van de NSGV, via deze link => https://www.nsgv.nl/index.php/infocentrum-groningen. Dan kunt u thuis alvast bekijken wat we allemaal in het archief hebben staan.
Anton Lukassen, SGGL bestuur

VERSLAG KERKMUZIEKDAG IN TER APEL

Op zaterdag 11 juni verzamelden zich zo'n vijftigtal enthousiaste zangers en zangeressen in de Sint Willibrorduskerk van Ter Apel. Thema van de dag was 'koorwerken voor een wat kleinere bezetting'. Vooral in de zomerperiode, waarin ook koorleden uitwijken naar de camping of elders voor vakantie, is het wel eens lastig om de stemverdeling in het koor op peil te houden. Men hoorde dan ook regelmatig verzuchten dat het die morgen fijn was om eens niet 'de enige tenor van de groep' te zijn… Met elkaar werden diverse delen uit verschillende missen geoefend: Sanctus uit een mis van Van Belle, Gloria uit een mis van Leenders, Kyrië van Delibes en Agnus Dei uit een mis van Jan Nieland om maar wat voorbeelden te geven, naast wat andere werken, zoals Psalm 150 van Harper en 'Gij hebt uw lichaam' van Lécot. Het prachtige orgel en de heerlijke akoestiek zorgden voor een prima zang. Helaas was diezelfde akoestiek er ook de oorzaak van dat het gesproken woord soms wat lastig te volgen was. Met soep en thee/koffie was de ontvangst in Ter Apel goed geregeld. Rond 16.00 uur ging ieder weer naar zijn/haar eigen woonplaats terug.

Parochiehuis

DAG VAN HET GREGORIAANS OP 8 OKTOBER 2022 IN DE MARTINIKERK IN FRANEKER

VREUGDE, ROUW EN STRIJD, gregoriaans in het hoge noorden

De Dag van het Gregoriaans maakt deel uit van het indrukwekkende aanbod aan jaarlijkse activiteiten van de Stichting Amici Cantus Gregoriani (ACG). Evenals bij de overige activiteiten van de ACG staat ook bij De Dag van het Gregoriaans het streven naar een breed publieksbereik centraal. Niet alleen de kenners en actieve beoefenaars van het gregoriaans komen aan hun trekken, maar de pure liefhebber en belangstellende evenzeer.

Nieuw, en aansluitend bij het streven naar dat breed publieksbereik, is dat de ACG de jaarlijkse Dag van het Gregoriaans steeds in een andere regio zal gaan houden en afstapt van Utrecht als vaste standplaats.
We beginnen in het hoge noorden. De Dag van het Gregoriaans 2022 zal worden gehouden in de prachtige Martinikerk in Franeker, Friesland. Die kerk viert dit jaar zijn 600-jarig bestaan en zal De Dag van het Gregoriaans opnemen in de agenda met jubileumactiviteiten.

Een lezing, getiteld VREUGDE, ROUW EN STRIJD door emeritus professor Rolf Bremmer zal de bezoekers laten kennismaken met de geschiedenis van de Martinikerk in de periode vóór 1580 (toen de kerk gereformeerd werd) en met datgene wat bekend is over de kerkmuzikale praktijk in die kerk in die tijd. Drie workshops (die zowel in de ochtend als in de middag plaatsvinden) bedienen zowel beginnende als ervaren zangers, alsook hen die tot de vergevorderden behoren.

De beginnende zangers maken o.l.v. Mark Heerink een verkenningstocht door het gregoriaanse repertoire, en raken al zingend vertrouwd met het notenschrift en de zangtechniek. Uit het enthousiasme van de deelnemers hopen we te kunnen afleiden of er interesse is voor een basiscursus gregoriaans, die de ACG graag wil ontwikkelen in samenwerking met de SGGL.

In de workshop voor ervaren zangers werkt dirigent Anthony Zielhorst, dirigent van het Gregoriaans Koor Utrecht, met de deelnemers aan de muziek van de vespers voor Sint Martinus. De heilige **Martinus** († 397) was één van de belangrijkste heiligen van het Gallische gebied. Vele kerken waren hem toegewijd, waaronder de kathedraal van Utrecht, gesticht door Willibrordus. Voor Martinus is een geheel eigen officie gecomponeerd, bestaande uit responsories en antifonen die in de koordiensten bij de psalmen en lezingen gezongen werden. De componist van dit geheel was **Radboud**, bisschop van Utrecht, die in 917 overleed. Rond 900 werd hij bisschop van Utrecht, en heeft vermoedelijk daar het feest van de translatie geïntroduceerd; in elk geval heeft hij het eigenhandig van nieuwe gezangen voorzien. Deze gezangen, samen een geheel officie vormend, moeten tussen ongeveer 900 en 917 gecomponeerd zijn en zijn alleen in Utrecht in gebruik geweest. Het Gregoriaans Koor Utrecht gaat deze gezangen uit het oudst bekende handschrift, het Utrechtse handschrift U406 uit de 12e eeuw in 2022 enkele malen uitvoeren. Tijdens de Dag van het Gregoriaans worden tijdens de workshops de vespers uit deze officie voorbereid en op het einde van de dag uitgevoerd.

In de workshop voor vergevorderden zal musicoloog/koordirigent Rens Tienstra de deelnemers, ook zingend, meenemen in de resultaten van zijn onderzoeken naar de oudste gregoriaanse bronnen in kloosters en kerken in Groningen.

Tijdens de middagpauze krijgen alle deelnemers de gelegenheid mee te gaan met een rondleiding door de kerk.

Het lunchpauzeconcert zal verzorgd worden door het nieuwe ensemble MIX, een groep professionele zangeressen, die zich onder leiding van koordirigent/componist Wilko Brouwers toeleggen op programma's

waarin gregoriaans combinaties aangaat met andere soorten muziek. Ensemble MIX werkt, met Ingrid Nugteren als vocal coach, volgens de Lichtenberger stempedagogiek, die uitermate geschikt blijkt voor de klankwereld van het gregoriaans. Tijdens het lunchpauzeconcert wisselen de bijdragen van ensemble MIX zich af met de "Trois Danses" voor orgel van de jong gestorven Franse componist Jehan Alain, voor wie het gregoriaans een belangrijke inspiratiebron was. De "Trois Danses", uit te voeren door Jochem Schuurman, organist van de Martinikerk van Franeker, hebben als ondertitel "Joies, Deuils, Luttes", ofwel: VREUGDE, ROUW & STRIJD, het motto van het lunchpauzeconcert en het motto van de gehele dag.

PROGRAMMA

10:00	Ontvangst en koffie
10:30	Opening
10:40 – 11:20	Lezing door prof. em. Rolf Bremmer: De geschiedenis van de Martinikerk van Franeker, met speciale aandacht voor de periode (2e helft 14e eeuw tot 1580) voordat de kerk gereformeerd werd.
11:30	Drie ochtendworkshops: één is voorproefje basiscursus (voor de deelnemers die nog geen kennis van het gregoriaans hebben maar die wel willen opdoen), de tweede een voorbereiding op de vespers voor St Martinus (voor deelnemers met ervaring in en kennis van het gregoriaans), de derde een kennismaking met Groningse bronnen (voor deelnemers die volkomen zelfstandig en trefzeker de vespers van deze dag kunnen meezingen). Docenten: Mark Heerink (workshop 1)/Anthony Zielhorst (workshop 2)/Rens Tienstra (workshop 3)
12:30	Middagpauze met boekentafel en mogelijkheid tot rondleiding door kerk
13:30 – 14:15	Lunchpauzeconcert: Ensemble MIX & organist Jochem Schuurman
14:30 – 15:30	Drie middagworkshops: vervolg ochtendworkshops
15:45	Vespers o.l.v. Anthony Zielhorst, met een korte inleiding over het leven van St. Martinus & deze vespers door Joost van Gemert
16:15	Slotwoord
16:30	Einde

De kosten voor deze dag zijn € 55,00. Inclusief lunch zijn de kosten € 65,00.
Op deze pagina vindt u meer informatie over de dag en hoe u zich aan kunt melden.
https://www.gregoriaans-platform.nl/dag-van-het-gregoriaans-2022/
Stichting Amici Cantus Gregoriani

WAT WAS HET TOEN WARM IN…..?

Schiet er iets te binnen? Kunt u het zich nog herinneren? Waar was dat ook alweer?

Waarschijnlijk bent u, net als ikzelf, nog nooit in Sevilla geweest. Maar volgens het lied moet het zo'n beetje de warmste plaats op aarde zijn geweest toen de leden van het Cocktail Trio daar waren (dat zeg ik zomaar hoor, ik heb het niet nagezocht).
Als ik dit schrijf staan Nederland aan de vooravond van twee hete dagen met temperaturen richting 40 graden Celcius en latere dagen is er veel nieuws over bosbranden, gebruikt Joe Biden zijn beslisrecht om nu toch echt ingrijpende klimaat-maatregelen te nemen en geeft Frans Timmermans aan dat we ons moeten beperken in het gebruik van gas al hebben we het dan opeens over een heel ander onderwerp: de strijd in Oekraïne. En lees dan in de Leeuwarder Courant van 20 juli jongstleden dat de 'negatieve tendens van het klimaat ondanks maatregelen nog tot zeker 2060 doorgaat'. Enige zwaarmoedigheid maakte zich van mij meester……

Ik weet niet meer wanneer het was maar ik heb nog niet zo lang geleden in een programma de woorden gehoord die Paus Franciscus heeft geschreven over onze zorg voor de wereld, de schepping, 'ons

gemeenschappelijk huis'. Laat ik in dit geval Google dan maar een moderne 'zegen' noemen: van het document dat ik vond, Laudato Si, staat hieronder de link: https://www.rkkerk.nl/wp-content/uploads/2017/06/Encycliek-van-paus-Franciscus-Laudato-Si.pdf. Een heel stuk om in te typen maar als u de Punctum digitaal ontvangt is het een kwestie van aanklikken. Vlak boven het blok 66 op pagina 43 leest u: ***'Ieder van ons wordt gewild, ieder wordt bemind, ieder is noodzakelijk'.***
Als ik íeder' vervang door 'ik' dan klinken de eerste twee uitspraken positief, geven mij de ruimte om te zijn die ik wil, mag en kan zijn. Maar dan: 'ik ben noodzakelijk'. Ik beleef dat als een spiegel, ik heb naast vrijheid en ruimte ook een verantwoordelijkheid en wel een persóónlijke verantwoordelijkheid en niet zo'n kleintje ook! In de zoektocht naar de tekst klopte ik aanvankelijk de zoekterm in: '*paus franciscus over geliefd, gewild, noodzakelijk'* die mij bij het volgende document bracht: https://laudato-si.nl/pdf/Vert._Meditatie_6_LS_def.pdf ,een commentaar /overzicht in een notendop van Chengerai Hove (overleden 12 juli 2015).

Bij het zoeken van enig leeswerk voor mijn vakantie trof ik het boek aan van Al Gore: 'Een ongemakkelijke waarheid', gekocht voor € 1,50 bij de kringloop, de prijs zal een reflectie zijn van de belangstelling die we in het algemeen voor onze natuur hebben. Is dat het?, alleen maar ongemakkelijk? Door de eeuwen heen heeft de mens voor veel van de dagelijkse ongemakken een oplossing gezocht én gevonden. Daarom geloof ik dat het zoeken naar oplossingen nooit ophoudt. Elke tijd heeft zijn eigen problemen, elke tijd is onderdeel van de 'barensnood' zoals dat is te lezen in Romeinen 8:22.
Voor het beperken van de gevolgen van klimaatveranderring en voor het bedenken en maken van oplossingen is **ieder** mens niet alleen geliefd of gewild maar noodzakelijk! Ik vermoed dat er nog een lange weg te gaan is die naar mijn mening waarschijnlijk wel tot na 2060 zal duren. Maar diezelfde tijd geeft ons de mogelijkheid om daadwerkelijk maatregelen te nemen om de schade zoveel mogelijk te beperken. Dat kan door iedereen, overal, op elk moment. Ik hoop dat u daar op uw eigen manier 'warm' voor loopt!
23-07-2022, Jos Manshande (oud-bestuurslid NSGV Bisdom Groningen-Leeuwarden)

De 'Koeliekerk' – Muziek bij de wijding van een kerkgebouw

Onlangs bezocht ik de Sleutelstad Leiden. Daar staat, midden in het centrum aan de Haarlemmerstraat de Hartebrugkerk. Deze neoclassicistische schepping van architect Theo Molkenboer uit 1835-1836, vele jaren bediend door de paters Franciscanen, is toegewijd aan Onze Lieve Vrouw Onbevlekt Ontvangen, maar wordt door de Leienaren ook wel 'Koeliekerk' genoemd. Dat komt door het Latijnse opschrift op de voorgevel 'HIC EST DOMUS DEI ET PORTA COELI' (Hier is het huis van de Heer en de poort van de hemel) waarbij het woord 'coeli' als koelie wordt uitgesproken. Waar een verkeerde uitspraak van het Latijn al niet toe kan leiden!

In de huidige tijd worden er in onze streken niet veel nieuwe kerken gebouwd en ingewijd. Er worden er eerder helaas vele aan de eredienst onttrokken. Voor gelovigen die er nauw verbonden mee waren vaak een smartelijke ervaring omdat een kerkgebouw niet zo zomaar iets is, maar een aan God toegewijde plaats.

In ons bisdom is de laatste kerk die (opnieuw) is ingewijd de St. Clemenskerk op Ameland die op 5 februari 2013 totaal is uitgebrand, maar zeer mooi en vakkundig gerestaureerd en ingericht en op 25 november 2017 ingewijd door de bisschop van Groningen-Leeuwarden Mgr. dr. C.F.M. van den Hout.
Hield zo'n inwijding voor Vaticanum II (1962-1965) heel wat in, ook nu zijn er vaste hoofdbestanddelen zoals de zalving van de 12 wijdingskruisen die herinneren aan de twaalf stammen van Israël en de twaalf apostelen, de zalving van het altaar en de plaatsing van relieken in het altaar. Op het altaarblad staan de vijf kruisjes die verwijzen naar de vijf heilige wonden van de Heer aan het kruis en natuurlijk de eerste viering van de Eucharistie in het pasgewijde gebouw die ieder jaar herdacht kan worden waarbij de kaarsen voor de wijdingskruisen horen te branden. In de Sint Martinus te Sneek wordt dit ieder jaar gedaan en ook in de Paaswake, op het Pinksterfeest, (het geboortefeest van de Kerk) en bij de toediening van het H. Vormsel.

Vóór Vaticanum was de inwijdingsplechtigheid uitgebreider en begon men al in de vroege ochtend, soms op de vooravond voorafgegaan door de wijding van de nieuwe klokken die de dag daarop de gelovigen feestelijk konden oproepen tot de wijdingsplechtigheid. Er waren op de wijdingsdag eerst alleen daartoe uitgenodigde buurtgeestelijken aanwezig in het nog gesloten kerkgebouw. Daar trok de bisschop dan buiten driemaal omheen terwijl de relieken van de heiligen die in de altaren geplaatst zouden worden werden meegedragen. Vervolgens werd er driemaal op de kerkdeuren gebonsd met de woorden uit psalm 24: 'Opent u aloude deuren opdat de Koning der glorie binnen kan gaan!' Vervolgens trok men de kerk binnen waar op de vloer met as door de bisschop het Griekse en Latijnse alfabet in de vorm van een zogenaamd Andreaskruis werd gevormd. Het ging hierbij om de eerste en de laatste letters, Alfa en Omega en A en Z. Christus is het begin en het einde van A tot Z. Vervolgens werden de altaren gezalfd en de relieken erin geplaatst en ook de wijdingskruisen gezalfd. Zo was men al gauw een paar uur bezig om tenslotte de kerkdeuren te openen en de gelovigen binnen te laten voor de eerste H. Mis in het pasgewijde gebouw. Dit gebeurde meestal op het vertonen van een kaart, omdat er vaak veel belangstelling voor was.
In het Gregoriaans Missaal voor zondagen en feesten uitgegeven door de abdij van Solesmes in 1991, worden bij de verjaardag van een kerkwijding en bij kerkwijding heel wat (Bijbel-) teksten vermeld waarop de wisselende gezangen zijn gebaseerd zoals die van de Introïtus: *'Terriblis est locus iste:*
hic domus Dei est, et porta caeli: et vocabitur aula dei.
(Ontzagwekkend is deze plaats; dit is het huis van God en de poort van de hemel en zij zal genoemd worden Gods woning. (Genesis 28, 17.22)
En zo zijn weer bij de 'Koeliekerk' in Leiden aangeland die op 28 november 1837 werd ingewijd door bisschop baron C.L. de Wijckersloot titulair bisschop van Curium waarbij de pasgewijde klokken vrolijk beierden, dit tot grote woede van de vele protestanten!

Eén van de meest geliefde en bekende gezangen die bij een kerkwijding gezongen kunnen worden is het 'Locus Iste' van Anton Bruckner (1824-1896). Dit is de tekst van de graduale van de kerkwijdingsmis.
Locus iste a Deo factus est, inaestimábile sacraméntum, irreprehensíbilis est.
(Deze plaats is door God gemaakt, een onschatbaar geheim, zij is zonder smet).
Hij componeerde het op 11 augustus 1869. Het was bedoeld voor de inwijdingsceremonie van de Votivkapelle (votiefkapel in de Nieuwe Kathedraal in Linz, Oostenrijk. Het is een a capella compositie en kan prima in de openlucht gezongen worden zoals meerdere van de door hem gecomponeerde motetten en ook de beroemde Mis in E mol begeleid door blazers, allemaal bedoeld voor de bouw en inwijding van deze kerk.
De tekst van het Locus Iste concentreert zich op het concept van de heilige plaats, gebaseerd op het bijbelse verhaal van Jacob's Ladder, Jacob's gezegde 'Zeker, de Heer is op deze plaats; en ik wist het niet' (Genesis 28:16), en het verhaal van de brandende braamstruik waar Mozes wordt verteld 'trek uw schoenen uit van uw voeten, want de plaats waarop u staat is heilige grond' (Exodus 3:5).
Al kijkend naar de teksten van de liturgie voor de kerkwijding komen er spontaan allerlei teksten en gezangen naar boven die prima bruikbaar zijn bij de inwijding van een kerkgebouw en bij de herdenking hiervan. Denk alleen maar aan de tekst: 'Zomaar een dak boven wat hoofden' van Huub Oosterhuis waarbij je, omhoogkijkend naar het gewelf van een soms eeuwenoude kerkgebouw, kunt gaan denken: 'Dit is niet zómaar een dak boven wat hoofden!'
Bladerend in de bundel Gezangen voor Liturgie (1996, Gooi en Sticht, Baarn) heb ik de volgende gezangen gevonden:
Psalm 24 (t. Vijftig Psalmen/m. B. Huijbers)
Psalm 84 (t. I. Gerhardt, M. van der Zeyde/m. A. de Klerk)
Psalm 122 (t. I. Gerhardt, M. van der Zeyde/m. N. Wesselingh
Psalm 122 (t. Vijftig psalmen/m. B. Huijbers)
Intochtslied – Vol van verwachting (t. M.Koijck-de Bruijne/m. E. Silcocks)
Here Jezus, om uw woord (t. T. Clausnitzer, vert. A. den Besten/m. J.R. Ahle, 1664)
Lied over de plaats waar wij bijeengekomen zijn (t. H. Oosterhuis/m. Comt nu met sangh)
Verder moest ik denken aan:
Hier wordt een huis voor God gebouwd (muziek J.B. Dykes/t. H. Jongerius uit 24 kerkliederen)

Wij zoeken U als wij samenkomen (E.H. app.9/F.J. Thrupp, t. H. Jongerius uit 24 kerkliederen) Psalm 121. Bedevaartsgroet aan Jerusalem op muziek van Lodewijk de Vocht, uitgegeven in 1958 in Antwerpen.

Wie weet dat u zo zelf op het spoor wordt gezet, mocht de gelegenheid zich voordoen, om passende gezangen te vinden en wie weet zijn er onder ons die net zoals Anton Bruckner en vele andere kerkmusici iets moois uit hun geest en pen laten vloeien. Dit allemaal naar aanleiding van een bezoek aan de stad Leiden en vanwege het feit dat in oktober wij op 14, 15 en 16 oktober 2022 binnen onze parochie herdenken dat de Sint Vituskerk te Blauwhuis en de Sint Martinuskerk te Sneek 150 jaar geleden zijn ingewijd door bisschop Andreas Schaepman van Utrecht; twee zeer bijzondere scheppingen van Pierre Cuypers (1827-1921) die nog steeds voor vele gelovigen de hemel met de aarde verbinden.
Pastoor Peter van der Weide

NIEUWE TITUS BRANDSMA HYMNE EN MIS

Bij gelegenheid van de heiligverklaring van pater Titus Brandsma O.Carm. door paus Franciscus op 15 mei 2022 in Rome is er door de Kerkelijke Instelling Sint-Gregorius (KISG) opdracht gegeven aan Chris Fictoor om een nieuwe Titus Brandsma Hymne te componeren op basis van teksten van pater Titus Brandsma. Pater Titus Brandsma: karmeliet, mysticus, hoogleraar aan de toen pas opgerichte Katholieke Universiteit van Nijmegen, journalist en sinds begin van de jaren ’30 van de vorige eeuw een vurig bestrijder in woord en geschrift van het opkomende nationaal socialisme.

Hij sprak zich openlijk uit tegen de jodenvervolging door Nazi-Duitsland en verdedigde aan het begin van de Tweede Wereldoorlog de vrijheid van onderwijs en van de vrije katholieke pers. Begin 1942 werd hij door de Duitser gearresteerd en via de gevangenis in Scheveningen (‘Het Oranjehotel’), kamp Amersfoort en de strafgevangenis in Kleve kwam hij in concentratiekamp Dachau terecht. Daar bezegelde hij zijn goede strijd voor het geloof, de hoop en de liefde met de dood.

In de gevangenis van Scheveningen schreef de H. Titus Brandsma onder andere deze indrukwekkende woorden:
“Beata Solitud, (o zalige eenzaamheid). Ik ben er al helemaal thuis, in dat kleine celletje. Ik heb mij er nog niet verveeld, Integendeel. Ik ben er zo alleen, o ja, maar nooit was Onze Lieve Heer mij zo nabij. Ik kan het uitjubelen van vreugde, dat Hij zich weer eens geheel door mij heeft laten vinden, zonder dat ik bij de mensen of de mensen bij mij kunnen. Hij is nu mijn enige toeverlaat en ik voel me veilig en gelukkig. Ik wil hier altijd blijven, als Hij het zo beschikt. Ik ben nog zelden zo gelukkig en tevreden geweest.”

Een echo van deze woorden horen we in de hymne die te zijner ere is gecomponeerd: ‘In Titus groeide Gods Gelaat, zijn vurig spreken om Gods Rede bestreed de wandaad, onverlaat, met diep verlangen naar Gods Vrede.’ U kunt de Hymne hier downloaden: https://www.kisg.nl/794/titusbrandsmahymne/

Wouter van Belle schreef een mis ter ere van de Heilige Titus Brandsma, voor cantor, volk en orgel en voor SAB, volk en orgel. U kunt de mis hier downloaden: https://www.kisg.nl/wp-content/uploads/2022/04/Mis-Titus-Brandsma-voor-web_compressed.pdf

NIEUWS VAN DE KOREN

Deze keer helaas geen nieuws van de koren.

NIEUW ERETEKEN NSGV, DE SCULPTUUR, AL MEERDERE KEREN UITGEREIKT

De nieuwe sculptuur van de NSGV is inmiddels 'ontdekt' door onze RK-koren en al een aantal keren uitgereikt aan koren en individuele personen. De sculptuur is van transparant plexiglas, 20 cm. hoog, 2 cm. dik en met de afbeelding van een oor waarachter geluidsgolven zichtbaar zijn; oor en geluidsgolven zijn uitgefreesd.

De afbeelding in de sculptuur verwijst naar het oor van paus Gregorius de Grote, die, zoals de legende ons heeft overgeleverd, door een duif de gregoriaanse melodieën in zijn oor kreeg ingefluisterd. Ontwerpster Marijke Kamsma is ook verantwoordelijk voor de huisstijl van de NSGV, waarin naast het oor en de geluidsgolven ook de duif prominent is afgebeeld.

De sculptuur is positief ontvangen door de koren; wie de sculptuur zag of zelf uitgereikt kreeg(!) was enthousiast over het prachtige ontwerp. De sculptuur kan worden uitgereikt bij gelegenheid van jubilea van koren, dirigenten, organisten of koorleden met grote verdiensten. Op de sculptuur kan een tekst worden gegraveerd.

Jubilea en bijbehorende onderscheidingen zijn doorgaans verbonden aan een (bereikt) aantal jaren, maar - reactie van een ontvanger - "dit is gewoon een mooi cadeau en een blijvende herinnering" dat ook los van jubilea kan worden uitgereikt als blijk van
waardering, als dank, maar ook bijvoorbeeld bij het afscheid van een koorlid.
Een sculptuur kost € 65,00 (exclusief graveren). De kosten van het graveren (afhankelijk van het aantal tekens) en eventueel een erediploma van € 5,50 komen er dan nog bij. Aanvragen kan via het aanvraagformulier op https://www.nsgv.nl/index.php/onderscheidingen-groningen.

ONDERSCHEIDING VOOR LEDEN VAN KINDERKOREN

Zijn er kinderen die vijf jaar (of langer) lid zijn van het kinderkoor? Of afscheid nemen na vijf jaar van het koor? Dan heeft de SGGL daar een mooie onderscheiding voor.

Aan het kind kan een gouden speld (verguld zilver) worden uitgereikt als blijk van waardering voor zoveel inzet en enthousiasme én voor hen die blijven als stimulans om door te gaan. Kinderen vinden het geweldig om met een dergelijke onderscheiding in het zonnetje te worden gezet!

https://www.nsgv.nl/index.php/onderscheidingen-groningen

UIT DE “OUDE DOOS”

Van het RK Archief- en Documentatiecentrum in Bolsward mocht de SGGL oude jaargangen (1949/1950-1964) van het blad Zingende Kerk (Maandblad voor Kerkzangers) in ontvangst nemen. Daar zijn we hen zeer erkentelijk voor. De jaargangen krijgen in ons archief een mooi plaatsje. In een aantal edities van de Punctum plaatsen wij een artikel dat in dit maandblad stond en betrekking heeft op locaties in ons Bisdom. Hieronder de derde, 15e jaargang van 1964, nr. 8 van aug.-sep.

NIEUWS UIT DE BISDOMMEN

Bijdragen voor deze rubriek inzenden vóór de 15e van de maand

Zangersdag in het Groninger Bisdom.

De Groninger Zangersbijeenkomst groeit uit tot een groot Zangersfeest. Het komt zover dat bij volgende gelegenheden de vlag op de top van de Martinitoren zal wapperen.

Op woensdag 8 april werd om 7 uur een gedialogeerde H. Mis opgedragen in de kapel van het Sint Maartens College door Mgr. G. G. P. van Dijk

Hierna kwamen de Zangers bijeen in de mooie grote aula van bovengenoemde college

Prof. Drs R. Salomons hield allereerste repetitie van de wisselende gezangen van de 2e zondag na Pasen. Na afloop sprak Prof. Salomons zijn bewondering uit over de kwaliteit van de zang en hield een enthousiast betoog over de kerkzanger en zijn taak: juist nu, zei hij, heerst er grote onrust bij velen van hen over allerlei veronderstellingen met betrekking tot de nieuwe liturgie.

De Hoogmis blijft echter voorlopig nog ongewijzigd. Vast staat dat men algemeen de mening is toegedaan dat het volk in zijn eigen volkstaal moet gaan zingen.

De kerkzangers moeten echter beseffen dat zij daarbij de elitegroep vormen uit de parochie. Deze zijn in feite de plaatsvervanger van de psalmist.

Is evenwel voor ons de H. Mis nog echt het contact met Christus?

De taak voor ons en onze medemensen moet zijn de Heilige Mis te maken tot het hoogtepunt van de week. Ik druk U nogmaals op het hart: komt als kerkzangers steeds op tijd. Bewaar de rust en begin het zingen met het kruisteken en zet bovendien Uw streven op een hoger plan. St. Paulus heeft eens de volgende woorden gesproken: Al zong ik nog zo zuiver, al dirigeerde ik als de allerbeste, al speelde ik orgel met de grootste begaafdheid, maar ik miste daarbij de liefde, het zou alles klinken als ketelmuzziek. Gij moet Uw Christelijke blijheid uitzingen. Hiermede was de spreker aan het eind gekomen. Het was stil geweest, maar stil. Met volle aandacht wilde men schijnbaar alles in zich opnemen. Geen wonder dus dat aan dit einde een lang enthousiast aplaus opklonk. Voor alles wat hij ons kerkzangers had voorgehouden. Hierna was gelegenheid vragen te stellen, waar dankbaar gebruik van werd gemaakt.

Koorkring De Noordoostpolder.

Zondag 3 mei werd door de koorkring Noordoostpolder de jaarlijkse zangersdag gehouden, die deze keer een feestelijk tintje had: de viering van het eerste lustrum van de kring.

's Morgens kwamen alle zangers van de Noordoostpolder om 10 uur in de kerk van Emmeloord bijeen om een schola cantorum te vormen, die o.l.v. Rein Veldhuizen de wisselende gezangen zongen; Johan van de Bles dirigeerde de volkszang van de ruim honderd overige zangers en Jan van de Ven omlijstte het geheel met kundig orgelspel.

In het parochiehuis van Emmeloord werd het feest voortgezet met 'n gezellig koffieuurtje en 'n gemeenschappelijke lunch.

Het bestuur zorgde voor een verrassing door het uitdelen van de eerste uitgave van 'n contactblaadje: „Het Klokketouw".

Een korte vergadering vormde de overgang naar het laatste onderdeel van het programma: 'n causerie van Edward Stam over zijn werk als componist van katholieke kerkmuziek toegelicht met opnamen van eigen werken.

Koorkring Breda

Op 27 juni organiseerde de Kring Breda voor de derde maal een jongenskorenmiddag. Ongeveer 280 jongens en meisjes gaven die middag acte de présence.

Begonnen werd met het gezamenlijk gezongen lof in de kerk van het Heuvelkwartier.

Na het lof trokken allen naar het gemeenschapshuis „De Vlieren", waar allereerst de heer Emmerik als waarnemend voorzitter de kinderen welkom heette, daarna sprak ook nog kort de diocesaan voorzitter, de zeereerw. heer Kooper. Hierna begon het filmprogramma met o.a. Stan Laurel, Oliver Hardy en als hoofdfilm „Kalle Jacht", spanning". De uitgebreide traktatie viel uiteraard goed in de smaak.

Jongenskorendag

Op derde pinksterdag heeft de kring Rotterdam voor de zesde maal een Jongenskorendag gegeven. Het jongenskoor van de Sint Clementskerk uit Delft o.l.v. Kees [illegible] kwam het feest meevieren. Joop Schouten componeerde voor deze gelegenheid een „Mis voor de Jongenskerk", die door de jongens graag gezongen werd, hetzelfde wel te horen was aan het spontane van de uitvoering.

Om kwart voor 11 waren ruim 1[illegible] jongens weer in de kathedraal bijeengezameld voor de gemeenschappelijke repetitie.

Afwisselend met het koor van de parochie van de H. Familie en Ton Vijverberg werd na de H. Mis nog Psalm 150 van André [illegible] woerd gezongen.

Tegen de helling van de Westerdijk werd de meegebrachte lunch genuttigd, nagespoeld met de [illegible] strekte limonade. Ieder jaar [illegible] den we weer rekening met de [illegible] gelijkheid van slecht weer, maar de zon stond ook nu hoog aan [illegible] hemel. Toch gingen allen graag [illegible] Schouwburgzaal van Odeon [illegible] daar was het al gauw nog warmer dan buiten, vooral door de spanning waarmee de jongens de [illegible] batiek van MATLA gadesloe[illegible] De film „De verliefde olifant" sloot de dag prachtig af.

KERKMUZIEKOPLEIDING

In Roermond wordt door het [illegible]ces. bestuur van de Ned. St. Gregorius-Vereniging een kerkmuziekopleiding georganiseerd, met [illegible] sussen in liturgie, Gregoriaans, [illegible] Geestelijk lied, Meerstemmigheid, Orgelpraktijk en Directie. In [illegible] opleiding is vervat het Dirigentenbetuigschrift A en B van de Ned. St. Greg.-Ver. Als docenten [illegible]

126

EUCHARISTIEVIERINGEN VIA DE KRO IN 2022

Vanuit ons bisdom wordt regelmatig op zondagochtend de Eucharistieviering uitgezonden via de KRO.

Op de volgende datum vanuit de Sint Martinuskerk te Sneek: 24 december.

JUBILEUM TE VIEREN ?

Heeft u een jubileum te vieren? En heeft u een artikel daarover geschreven voor uw parochieblad? Mail het ook aan onze redactie, zodat een ieder in het bisdom ook uw jubileum kan meebeleven en vieren. Dank alvast. En viert uw koor binnenkort een jubileum, alvast van harte gefeliciteerd.

HEEFT UW PAROCHIE EEN MUZIKALE ACTIVITEIT? MELD HET ONS!

Het komt voor dat plaatselijke initiatieven als studiedagen, workshops, cursussen e.d. worden georganiseerd. De SGGL in ons bisdom kan dit alleen maar stimuleren en aanbevelen, ook verder dan de parochiegrenzen reiken. Daarom roepen wij parochies (parochie- en koorbesturen) op om dergelijke activiteiten bij ons te melden. Via de SGGL-kanalen, maar ook onze website en facebook, kunnen wij in wijdere kring bekendheid daaraan geven en eventueel bijdragen in de organisatie. Voor meer informatie: het secretariaat van de SGGL, telefoon 050-406 58 88, e-mail l.winter@bisdomgl.nl

JUBILARISSEN

In deze periode waren weer veel jubilarissen. Van harte gefeliciteerd.

Rectoraat H. Clemens van de parochie Pax Christi
St. Clemenskoor te Nes-Ameland
50 jaar mw. J.M. Boelens
25 jaar mw. A.H. Heijne-Mensen

Parochie H. Jacobus de Meerdere
Geloofsgemeenschap H. Franciscus van Assisië te Franeker
Caeciliakoor
25 jaar dhr. C. van der Meer
25 jaar dhr. D.J.M. Zeinstra
50 jaar dhr. R.J. van der Meer
50 jaar dhr. A.C. van der Meer
50 jaar dhr. L.T.A. Stockmann
60 jaar dhr. G. Dijkstra

Parochie Sint-Vitus
Geloofsgemeenschap Titus Brandsma te Leeuwarden
Johannes-Franciscuskoor
50 jaar mevr. G. Potma-Bleeker
50 jaar dhr. J. Zwerver
50 jaar dhr. J. Jongma
40 jaar mevr. G. Hoekstra-IJsselmuiden
40 jaar mevr. O. van Oostveen-Mess
40 jaar mevr. G. Flapper-Siemonsma
40 jaar mevr. M. Boersma-Halma
40 jaar mevr. A. Postma-Pals
25 jaar dhr. E. Galama
25 jaar mevr. H. Koelmans

SGGL EN ACTUELE CONTACTGEGEVENS KOREN, CONTACTPERSONEN, DIRIGENTEN EN INSTRUMENTALISTEN

Om SGGL-berichten en activiteiten bij de goede personen te bezorgen maken we gebruik van contactgegevens (in samenwerking en in overleg met het Bisdom-secretariaat). Die zijn we permanent aan het actualiseren. Heeft u een wijziging door te geven, mail dit dan naar: orgelspel@hotmail.com, het betreft dan de namen van: Parochie, locatie, plaats, koor, contactpersoon, dirigent, organist, pianist, en de e-mailadressen van de laatstgenoemde personen.
NB: Alle gegevens bewaren we zorgvuldig in het adresbestand van het SGGL-bestuur en het Bisdom-secretariaat en benutten we alleen voor SGGL-zaken.

Zeer bedankt voor uw aller medewerking!
Ulbe Tjallingii, SGGL bestuur

FACEBOOK

Wij hebben een eigen facebookpagina voor de SGGL. Op https://www.facebook.com/groups/419239694938783/ vindt u al onze berichten, nieuws, interessante links en vooral… elkaar! Neem eens een kijkje en word lid! Het kost niets!

GREGORIUSBLAD

Het *Gregoriusblad* biedt als tijdschrift voor liturgische muziek nieuws, achtergrondinformatie, opinies, muziekbesprekingen, interviews, historische artikelen, tijdschriftenoverzichten. Het geeft aandacht aan hedendaagse liturgische gezangen, kerkmuziek uit het verleden, muziek uit de verschillende kerkelijke tradities, liturgisch-muzikaal beleid, orgelmuziek, muziek voor jongeren en kinderen, gregoriaans. Tweemaal per jaar ontvangen de abonnees een muziekbijlage (van 32 bladzijden) met daarin bladmuziek van nieuwe liturgische composities!

Het *Gregoriusblad* richt zich op kerkmusici, pastores, liturgisten en allen die op de hoogte willen blijven van recente ontwikkelingen in de liturgische muziek. Het *Gregoriusblad* is een uitgave van Gooi & Sticht in samenwerking met de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging (NSGV). Bezoek ook eens de website van het *Gregoriusblad,* u kunt daar extra materiaal vinden, audio-muziekvoorbeelden en de besproken orgels beluisteren.

Voor informatie, abonnementen én losse nummers van het Gregoriusblad en Muziekbijlagen:
NSGV abonnementen, Koningin Emmaplein 3, 3016 AA Rotterdam
Telefoon: 010-2815171 en E-mail: gregoriusblad@gmail.com
Van harte aanbevolen voor iedereen die betrokken is bij en op de hoogte wil blijven van alle recente ontwikkelingen in de liturgische muziek.

DOCUMENTATIE NEDERLANDS- EN LATIJNSTALIGE KERKMUZIEK

ontwikkeld door de NSGV

- ✓ **LITURGISCH REPERTOIRE OPSPOREN VOOR ELK TYPE LITURGIEVIERING**
- ✓ **NEDERLANDS, LATIJN(!) EN ANDERE TALEN**
- ✓ **DONEK 3 MAANDEN GRATIS**

D O N E K

- DONEK staat voor ***Do***cumentatie ***Ne***derlands- en Latijnstalige ***K***erkmuziek en is ontwikkeld door de NSGV.
- DONEK is een programma op internet waarmee alle Nederlandstalige eenstemmige en meerstemmige liturgische muziek kan worden opgezocht.
- Er kan naast Latijn ook anderstalige muziek worden opgezocht met een link om deze meteen gratis te downloaden!
- In DONEK vind je alle gezangen voor elk type liturgieviering op zon- en feestdagen; weekdagen; aansluitend bij leesroosters, Bijbelteksten of diverse thema's.
- DONEK geeft alle denkbare informatie over ruim 25.000 titels, waaronder uitgevers, begeleidingen, meerstemmige bewerkingen, componisten enz. geschikt voor elk type koor en iedere denkbare bezetting.
- In DONEK vind je bij veel titels ook het geluidsvoorbeeld.
- DONEK is bedoeld voor RK. en PKN.

DONEK kost € 25,00 per jaar

Een abonnement afsluiten kan individueel maar ook per parochie of gemeente. Stuur een bericht naar **ondersteuning@donek.nl** o.v.v. naam en adresgegevens en de mededeling: "abonnement DONEK".

EERST DONEK GRATIS PROBEREN?

Stuur een bericht naar **ondersteuning@donek.nl** o.v.v. naam en adresgegevens en de mededeling: "3 maanden gratis DONEK". Je ontvangt een toegangscode die 3 maanden functioneert. Meer info op www.donek.nl of www.nsgv.nl

RESERVE-KERKMUSICI

Op de hier genoemde kerkmusici kunt u in noodgevallen of bij gelegenheid rechtstreeks een beroep doen voor repetities, vieringen en uitvaarten. Aanvullingen voor deze lijst zijn welkom.

Loek van der Heide, Harlingen => cantor	06-43023468/loekgeart@gmail.com
Wil Jongma, Wolvega => dirigent, cantor	0561-612662/ wjongma@kpnplanet.nl
Trevor Mooijman, Veendam => dirigent, organist	0598-717193/ mooijman.trevor@gmail.com
Dhr. G. Straatman, Groningen => dirigent	050-3114009/c.a.v.straatman@gmail.com
Dirk de Vries, Sint Annaparochie => dirigent, organist, cantor (beschikbaar op woensdagavond)	0518-401686/ muziekschool durkdevries@gmail.com
Ulbe Tjallingii, Oosterbierum => dirigent, organist, cantor	06-14859557/orgelspel@hotmail.com Website: huisderschonekunsten.nl

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Deze verordening legt bedrijven en instanties die persoonlijke gegevens van EU-burgers verwerken nieuwe verplichtingen op. Zie op deze website (https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/avg-europese-privacywetgeving/algemene-informatie-avg) voor nadere informatie over dit onderwerp. Wij willen u in ieder geval laten weten dat wij uw gegevens (mailadres) volgens de voorschriften van deze verordening gebruiken en wel alleen om u middels onze digitale Nieuwsbrief én onze uitnodigingsbrieven voor activiteiten op de hoogte te houden van de ontwikkelingen en activiteiten van de SGGL in het Bisdom Groningen-Leeuwarden

Wilt u geen mail meer van ons ontvangen of heeft u een ander e-mailadres, mailt u dan naar *orgelspel@hotmail.com*

Bisdom Groningen Leeuwarden SGGL
Diocesane Commissie voor kerkmuziek Sint-Gregorius in het bisdom Groningen-Leeuwarden

Colofon: Punctum 2, 8e jaargang 2022
Deze nieuwsbrief is een uitgave van de SGGL in het bisdom Groningen-Leeuwarden.
Ze verschijnt drie keer per jaar, in april, augustus/september en december.
Verdere verspreiding is toegestaan en wordt aanbevolen. Het abonnement is gratis.
Aan- en afmelding bij het secretariaat: l.winter@bisdomgl.nl.

Kopij voor nieuwsbrief nr. 3 van december 2022 is welkom vóór 1 december 2022 bij het secretariaat of de eindredacteur.

Redactie: Bestuur SGGL
Eindredacteur: Boudien Janssen-Terbraak

SGGL in het bisdom Groningen-Leeuwarden.
Secretariaat:
Ubbo Emmiussingel 79
9711 BG Groningen.
Telefoon 050-406 58 88
e-mail: l.winter@bisdomgl.nl.

www.nsgv.nl
www.bisdomgl.nl

Bestuur SGGL Bisdom Groningen-Leeuwarden:

Pastoor drs. P.L. v.d. Weide, voorzitter
(0515) 412626 / pastoor@sintmartinussneek.nl

B.C. Janssen-Terbraak, secretaris
(0515) 580870 / pbjanssen@hetnet.nl

A.A. Lukassen, penningmeester
(0591) 858611 / aaluka@home.nl

C.J. Bekema, lid
(0515) 573286 / cecilia-b@home.nl

Drs. U. Tjallingii, auditor
(06) 14859557 / orgelspel@hotmail.com

Drs. V.A.H. Maagd, bisschoppelijk gedelegeerde
(0527) 612061 / pastoormaagd@gmail.com